

ZA NAMI I INTERDYSCYPLINARNY KONGRES BADAŃ NAD CMENTARZAMI

Posted on 25 października 2022

Interdyscyplinarny kongres organizowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie stał się okazją do pogłębienia wiedzy oraz dyskusji naukowej wokół cmentarzy. Zjazd zapoczątkował cykliczne spotkania naukowców, osób zajmujących się dokumentacją nekropolii oraz społecznie sprawujących nad nimi opiekę.

Wydarzenie zostało oficjalnie otwarte przez dr hab. Katarzynę Zalasieńską, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, ks. prof. dr. hab. Ryszarda Czekalskiego, rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz dr hab. Annę Sylwię Czyż, prof. UKSW, przewodniczącą Rady Programowej Kongresu.

Narodowy Instytut Dziedzictwa od 60 lat bada i dokumentuje dziedzictwo. Jak podkreśliła dyrektor NID, dr hab. Katarzyna Zalasieńska, problematyka zabytkowych cmentarzy jest ważnym elementem pracy Instytutu.

- Cieszę się, że dzięki współorganizacji tego wydarzenia możemy podzielić się z państwem dwoma ważnymi obszarami badań na które chciałam zwrócić uwagę, a które dotyczą przede wszystkim cmentarzy żydowskich. W ramach programu, który od 2017 roku finansowany jest z inicjatywy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, kilkanaście zespołów terenowych NID zweryfikowało terenowo i archiwalnie w dokumentach, ponad 1200 cmentarzy żydowskich na terenie całego kraju. Jest to pierwszy etap weryfikacji cmentarzy historycznych znajdujących się w Polsce. Ten projekt to coś więcej niż tylko pogłębienie stanu wiedzy na temat cmentarzy żydowskich. Jest to również płaszczyzna do budowania współpracy z partnerami zarówno lokalnymi, jak i tymi, którzy w ochronę dziedzictwa żydowskiego są zaangażowani. Drugim problem, który podjęliśmy niedawno, w ramach interdyscyplinarnego zespołu składającego się nie tylko z archeologów, ale i badaczy z innych dziedzin, jest problematyka szczątków ludzkich. To zagadnienie rodzi dzisiaj pewne wyzwania i problemy - od zagadnień prawnych poprzez zagadnienia związane z problemami muzeów, archeologii i wielu innych obszarów.

W centrum prelekcji i dyskusji kongresowych znalazły się również zagadnienia związane z historią, konserwacją i renowacją cmentarzy, a także walorami artystycznymi architektury i sztuki cmentarnej. Uczestnicy spotkania omówili także problematykę związaną z cmentarnymi zwyczajami, tradycjami i mitologią, językiem, epigrafiką nagrobną i literaturą, przekazami ludowymi, badaniami nad roślinnością oraz studiami archeologicznymi. Kongres stał się również okazją do dyskusji na temat wyzwań przyszłości tak w aspekcie artystycznym, jak technicznym i społecznym.

Podczas kongresu swoje referaty wygłosili pracownicy NID:

- dr Grzegorz Grajewski z Oddziału Terenowego we Wrocławiu: „Cmentarze na Dolnym Śląsku jako miejsca pamięci”,
- dr Iwona Liżewska z Oddziału Terenowego w Olsztynie: „Cmentarze ewangelickie na Mazurach - fenomen krajobrazowy, ginące dziedzictwo, możliwości ocalenia”,
- mgr Maciej Rymkiewicz, pracownik Działu Standardów Konserwatorskich: „Program Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie RP – cel, metoda, efekty”,
- dr Andrzej Siwek z Oddziału Terenowego w Krakowie: „Cmentarze pierwszej wojny światowej w Małopolsce – wartości zabytkowe i problemy konserwatorskie”.

I Interdyscyplinarny Kongres Badań nad Cmentarzami jest współfinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej”

fot. dr Bartłomiej Gutowski